

Reisverslag Fietsreis Oezbekistan

2012

Uzbekistan heeft een oppervlakte van 447.400 km².

Er zijn ongeveer 29,5 miljoen inwoners (2012) bevolkingsdichtheid 61 inw./km².

'UZBEKISTAN, fietsen langs de zijderoute'

Mijn totale afstand gefietst tijdens deze reis door Uzbekistan is 1.426 kilometer,
met een totaal hoogteverschil van 7.382 meter.

Fietsreis 2012 ~ **UZBEKISTAN**

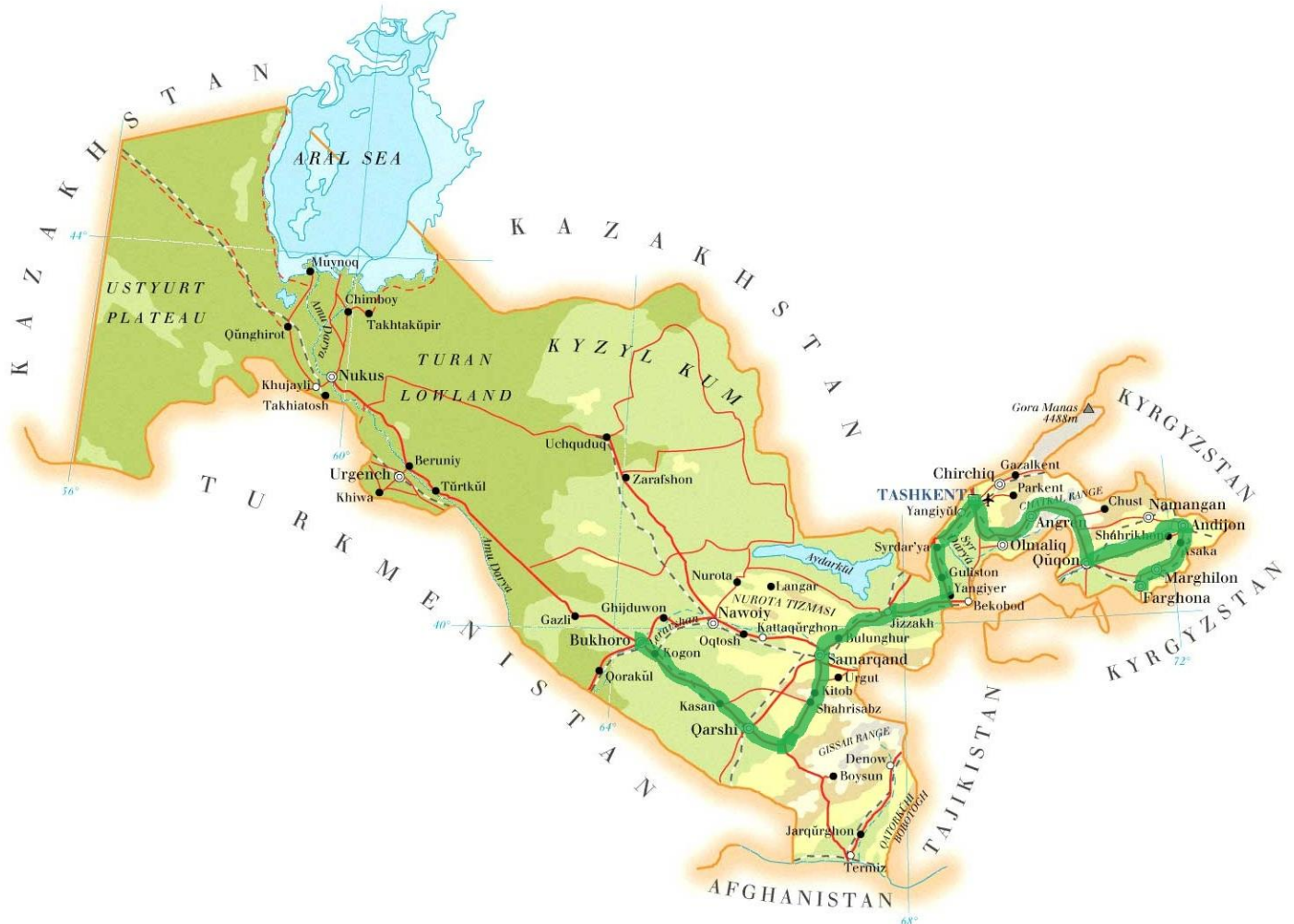

DE VOORBEREIDING

Oezbekistan, hoe komt iemand op het idee om naar dat land op reis te gaan ?

Het begon allemaal heel eenvoudig, toen ik in het boek "Unesco Werelderfgoed" een foto zag van het Registan-plein in Samarqand. Ik dacht, als er zo een plein is, dan zal er toch ook nog meer te zien zijn in deze stad, en waarschijnlijk nog veel meer in de rest van dit land.

Historisch gezien was de zijderoute door Oezbekistan heel belangrijk voor de ontwikkeling van Samarqand, dat toen op het kruispunt van de grote handelsroutes lag, maar ook nog voor andere steden, zoals Bukhara, Kiva en Qoqand. Hiermee was de basis gelegd om dit land verder te bestuderen en er uiteindelijk ook een fietsreis te plannen.

Voor het eerst heb ik, bij de voorbereiding van een reis, het gevoel dat ik eens de Westerse drukte wil ontlopen. Per fiets door een land dat bijna niemand kent, maar wel een land dat sinds de val van het communisme opnieuw helemaal zichzelf geworden is en terug open bloeit.

Hier is enkel in de grote steden langs de zijderoute een begin van toerisme waar te nemen. Daarbuiten kent de bevolking een toerist enkel als een bus vol nieuwsgierigen die non-stop van de ene stad naar de andere rijdt.

Het is altijd belangrijk voor mij om de geschiedenis van het land te bestuderen, maar voor deze reisbestemming is dit nog veel meer het geval. Ten eerste is de geschiedenis van dit deel van de wereld minder bekend dan van sommige andere delen, maar er is ook in de loop der eeuwen heel veel gebeurd, veel veranderd van geografische indeling door de veroveringstochten en hierdoor ook steeds een ander bewind. De grote handelsroutes hebben dan ook nog eens een belangrijke ontwikkeling teweeggebracht en hun stempel gedrukt op veel steden en monumenten.

Het land in zijn huidige vorm is echter nog vrij jong, maar heeft toch wel een heel belangrijke geschiedenis achter de rug. Met enkele grote wereldveroveraars die nu in een paar steden met hun standbeeld de pleinen sieren, en zelfs op bepaalde plaatsen deze van Karl Marx of Lenin vervangen hebben. De grootste held is Timoer Lenk, geboren in Sahrisabz, die in de 14e eeuw een rijk bijeenbracht dat ging van Istanbul tot Delhi. Of ook nog Babur, geboren in Andijon, die in de 16e eeuw het grote Mongoolse rijk stichtte.

Er is blijkbaar nog veel bewaard gebleven van alle voorgaande periodes in de geschiedenis van Uzbekistan. Hierdoor vind ik alles terug in dit land wat nodig is voor een geslaagde reis: historisch belangrijke plaatsen met mooie monumenten, maar ook nog het ongeschonden binnenland met gastvrije mensen, waar toerisme nog niet ontwikkeld is.

Daar verlang ik naar, het wordt weeral een reis op mijn maat gemaakt.

HET REISVERSLAG

Als je de evolutie in dit land nu ziet, is het me wel heel duidelijk dat Uzbekistan veel verder zou gestaan hebben indien het nooit onder Russisch bewind was gekomen. Alhoewel, een verdienste is dat de islamisering afgeremd werd, en hieruit nu een gematigd regime gegroeid is.

Er is al veel veranderd sinds het land een zelfstandige republiek geworden is, de economie komt op gang, de eenzijdige verbouwing van katoen wordt geleidelijk vervangen door andere gewassen (toen verplicht door de USSR, want Uzbekistan moest hun katoenland zijn en er mocht niets anders gekweekt worden), een zelfstandige onderneming is daar een lonende zaak en veel jongeren hebben dit begrepen.

Men vierde op 1 september 2012 het 21e jaar onafhankelijkheid, en daarmee was het hele land bijna het ganse jaar in feeststemming.

De meeste monumenten zijn gebouwd door de islamitische wereld vanaf de 12e eeuw, later ontstonden belangrijke steden langs de zijderoute en ten slotte heeft hun grote held Timoer en zijn opvolgers voor de uitbreiding en de verfijnde afwerking gezorgd.

Gelukkig werden er weinig monumenten afgebroken door de Russen, maar ze zijn wel grotendeels in verval geraakt, onderhouden vonden ze niet nodig. Maar wat Uzbekistan nu doet om die

schade te herstellen is enorm.

Het loont nu al naar toerisme toe, het land zal in de toekomst een belangrijke toeristische trekpleister worden als ze de religieuze situatie in haar huidige vorm kunnen behouden, want het extremisme schuilt kort achter het hoekje.

Er zijn nog veel erfenissen vanuit het communistisch systeem, zoals de registratie in het hotel die verplicht is voor toeristen, hoewel men daar nu toch al iets soepeler mee omgaat. Er is ook nog veel militair vertoon, veel politie in de straat en aan alle officiële gebouwen. Je mag deze gebouwen natuurlijk niet fotograferen, hoe mooi ze soms ook zijn. Met hun bruggen is het nog veel erger, bij elke belangrijke brug over een grote rivier staat langs beide zijden een politiepatrouille, of soms zelfs een uitkijktoren voor observatie. Net alsof iedere toerist daar ook een terrorist is en straks terugkomt om de brug op te blazen.

Nog nooit is een reis voor mij zo vlug voorbij gegaan als deze. Hoofdzakelijk doordat er een goede verhouding was tussen toeristische highlights en de eenvoudige dagelijkse dingen. De afwisseling was zeer groot, enerzijds de overweldigende schoonheid van de monumenten en de steden, anderzijds de gezellige eenvoud van de dorpen en hun bewoners in het binnenland.

Hier ontmoette ik de meest gastvrije mensen van alle landen die ik al bezocht. De lokale mensen houden van toeristen, het geeft hen waarschijnlijk een gevoel van terug tot de "vrije wereld" te behoren. En het was hen buiten de toeristische trekpleisters zeker niet om geld te doen, want langs de weg kreeg ik veel gratis aangeboden. Komt het omdat ik per fiets reis of misschien ook wel doordat contact met de bevolking en het meemaken van hun dagelijks leven, een belangrijk deel is van mijn reis. Door de jaren lange ervaring kan ik dit heel goed overbrengen, zelfs al spreken we soms dezelfde taal niet.

De ouderen spraken me aan in het Uzbeeks, en velen probeerden het dan ook in het Russisch, maar daar begreep ik meestal niet veel van, de gebarentaal was dan de enige uitweg om te bekomen wat ik wou. Gelukkig zijn er al heel wat jongeren die Engels spreken, in de steden meer dan op de buiten. Nog in geen enkel ander land zag ik zoveel elektronische apparatuur bij de jongeren, velen hebben daar een laptop, i-phone of i-pad, en hierbij komt hun Engels wel van pas om via WiFi wereldwijde informatie te bekijken. Dit zijn hier voor de mensen van 12 tot 30 jaar dagelijkse en onmisbare gebruiksvoorwerpen geworden, het land staat hierin al heel ver.

De afwisseling in mijn reisschema was groot, het verschil tussen stad en binnenland was al even groot. Eerst een dag in de hoofdstad Tashkent om een beetje te wennen aan Uzbekistan. Dan drie dagen fietsen via Gulistan en Jizzach door het gewone doen en laten, met veel tussenstops en contact met de mensen in de straat. Met overal gratis thee, gratis meloen, gratis druiven en 's avonds zelfs gratis wodka. Meestal vond ik al vlug een hotel, maar hier dikwijls zonder vergunning voor registratie van buitenlandse toeristen (een beetje voorzichtig hiermee omgaan kreeg ik als raad, en ik mocht er dan blijven), soms kon ik bij mensen thuis overnachten (verboden, dus graag vertrekken vóór 6 uur 's morgens was hun wens, de politie was dan nog niet aan het werk).

Twee dagen Samarqand met het Resistan als één van de mooiste pleinen ter wereld. Je wordt er stil van als je de eerste stap op het plein zet. Ik was er bijna de ganse dag op het plein en in de

gebouwen, ieder hoekje is verrassend mooi, achter elke poort is het anders. Hier krijg je heel veel voldoening van het reizen, je komt er als een gelukkig mens weer buiten.

De hele stad met zijn vele moskeeën, madrassas, mausolea en pleinen is indrukwekkend. Alle gebouwen zijn pareltjes, verfijnde schoonheid met kleurrijke mozaïeken en weelderig gekleurd interieur, tot en met de kilo's bladgoud die erin verwerkt zijn. Je vindt er zelden tweemaal dezelfde decoratie. De Islamitische kunst heeft hier weeral schitterende monumenten achtergelaten.

Toeristen beginnen langzaam aan hun weg te vinden naar deze stad, niemand gaat hier teleurgesteld weer weg.

Daarna een zware fietsrit over de col "Tahtaqarache" van Samarqand naar Sahrisabz. Het is een droge, onvruchtbare streek, onderweg zie ik meer schapen dan mensen, Hier zijn bijna geen toeristen, maar ik kom wel in de gezelligste stad van het land.

Sahrisabz, de geboorteplaats van Timur, waar hij een groot paleis bouwde. Enkel de enorme toegangspoort staat er nog, maar verder zijn ook hier mooie moskeeën, madrassas en mausolea die een bezoek waard zijn. Hij liet er ook een tombe bouwen om er begraven te worden. Deze is echter leeg gebleven, aangezien men bij zijn dood niet over de dichtgesneeuwde pass kon geraken, en hierdoor werd Timur in Samarqand begraven.

De markt is hier, net zoals in elke andere stad, een gezellige plaats om er een uurtje door te wandelen, en te genieten van het ongewone, het andere dan bij ons. De bazaars zijn overal zeer kleurrijk, zowel het gebouw zelf, als de mensen die er hun waar aanbieden en de bezoekers. Maar ook de producten die ze verkopen, met mooi gerangschikt fruit en groenten.

Verder drie dagen fietsen door het bijna niets, via Qarshi en Mubarak, het landschap wordt nog droger en schraller, halfwoestijn, maar ook hier heel vriendelijke en gastvrije mensen. Er komen zelfs al kamelen naast de ezels als transportmiddel. De dorpjes zijn prachtig door hun eenvoud. Allemaal huisjes uit leem, slechts één kleur ... zandkleur.

Wat is het leven hier simpel, en het valt zelfs op hoe tevreden de mensen daarmee zijn.

Zat ik nu niet op mijn fiets, maar op een kameel, ik zou denken dat ik op weg ben met de zijdekaravaan die van Azie naar Europa trekt. Hier voel je de sfeer nog van lang vervlogen tijden. Mijn eindpunt is Bukhara, een stad die terecht op de werelderfgoedlijst van de Unesco staat. Hier is nog veel van de originaliteit behouden, ondanks de groei van het toerisme.

Bukhara heeft evenveel monumenten als Samarqand, maar straalt toch een heel andere sfeer uit. De gebouwen zijn er veel minder kleurrijk en alles is hier in het oude centrum op wandelafstand van elkaar.

Iedere straat, elk kruispunt is hier een historische plaats, alle oude gebouwen zijn gerestaureerd en worden voor allerlei doeleinden verder gebruikt. Het is een levendige stad, waar toerisme al heel belangrijk is.

Via een binnenlandse vlucht met "Uzbekistan Airlines" verplaats ik me dan naar de andere kant van het land: de Fergana-vallei. Hier is het weeral anders, overal snelstromende riviertjes die water uit de bergen aanvoeren, hierdoor ook veel vis en alles is veel groener, de streek van veel fruit en veel groenten. Toeristen zijn er bijna niet, als je de trekkers niet als echte toeristen beschouwt.

Het is een gesloten gemeenschap, er is een eigenheid die minder beïnvloed is van buitenuit, de vallei is rondom begrensd door hoge bergen. Dit is ook het meest islamitische deel van het land, maar eigenaardig genoeg wordt hier wel in het openbaar alcohol gedronken, ik bezocht er zelfs een paar druk bezette bars met bier van het vat.

Hier wordt trouwens ook het beste bier van het land gebrouwen. Ook het beste fruit en de beste groenten worden hier gekweekt. En toch is het hier slechts half zo duur als in het andere deel van het land.

Historisch gezien is er echter nog weinig overgebleven na de Russische aanpak, zeg maar vernieling, van de meeste steden.

Dit deel van Uzbekistan is ook nog een belangrijke zijdeleverancier en ik zag er het volledige proces van rups tot afgewerkte zijde. Heel leerrijk zo'n rondleiding in de ambachtelijke fabriek Yodgorlik. De staat stimuleert hier het ambachtelijke werk, daardoor zijn er veel families bij betrokken die er kunnen van leven.

Ook hier zijn weer veel pleinen en fontein en in steden zoals Fergana, Marghilan, Andijon en Kokand. Elke avond klinkt muziek op het plein, worden fontein en verlicht, en men kan er eten en drinken aan de verschillende standjes.

Nog één col, de "Kamchick Pass" te overwinnen en dan eindig ik mijn reis terug bij het beginpunt Tashkent. Dit was de zwaarste beklimming die ik ooit fietste, vertrekken op een hoogte van 367 meter, de top ligt op 2162 meter.

Nog twee dagen fietsen via Angren naar Tashkent en de fietslus is rond, zo vlug gaat het voorbij.

Tientallen dingen heb ik hier nog niet vermeld, zoals het lekkere eten overal, het mooie weer elke dag opnieuw, maar ook de gastvrijheid op het platteland. De beste maaltijden kreeg ik zelfs bij de mensen thuis, koken is daar blijkbaar toch een belangrijk deel van het dagelijks leven.

Het was zelfs moeilijk om te betalen als ik privé overnacht had met de maaltijden inbegrepen. Via een omweg, namelijk de kinderen wat geld geven, was de enige mogelijkheid die lukte.

Het land is voor de "verwende toerist" misschien wel geen topper, zeker niet als men georganiseerd enkel van de ene stad naar de andere rijdt (Kiva, Bukhara en Samarqand is het bekende traject). Maar voor iemand die er per fiets doortrekt zoals ik is het een echte ontdekking, vooral omdat het contact met de lokale bevolking in het binnenland tussen de steden

ook heel mooi is, het was een cultuur die nog ontbrak in mijn vele persoonlijke ervaringen.

Met de restanten van de zijderoute als aantrekkingspolen en de steden die hierbij ontstaan zijn als culturele hoogtepunten natuurlijk.

En ligt het nu aan mijzelf, is het omdat ik per fiets rondtrek en me hierdoor voor hen zo kwetsbaar opstel, of wat de oorzaak ook moge zijn, maar ik werd er overal zo stiefmoederlijk behandeld. Ik kreeg zoveel dingen gratis aangeboden onderweg, zoveel fruit, maar ook thee.

Ik had geen enkele politiecontrole tijdens mijn ganse reis, ik kreeg voorrang in de luchthaven, men heeft er mijn fiets trouwens gratis ingecheckt. De registraties van mijn overnachtingen heeft men zelfs niet gevraagd, gelukkig, want ik had er niet altijd volgens hun wetboekje overnacht en er ontbraken hierdoor ongeveer een derde van de nodige briefjes met stempels.

Uzbekistan is sinds het een zelfstandige republiek geworden is, een islamitisch land, maar nog nergens zag ik zo'n menselijke en aanvaardbare aanpak als hier. Heel weinig vrouwen zijn gesluierd, ze zijn zelfs meestal heel zelfstandig, ze staan hier wel hun mannetje. Alcohol wordt er toegelaten, men heeft hier een vrije en open geest.

Spijtig genoeg heeft de Islam, zoals iedereen wel weet, in sommige andere landen minder mooie tot zelfs gevaarlijke kantjes. Hier ligt dit wel anders, alhoewel men van de regering uit wel alles dicht op de voet volgt, en zelfs een tweetal extreme politieke partijen verboden heeft.

Anderzijds valt het me toch wel op dat de moslims veel mooie gebouwen en kunst nagelaten hebben, zowel hier als in de rest van de wereld. Dikwijls indrukwekkend, telkens uniek in hun soort.

Het was inderdaad een niet alledaagse reis, maar toch wel een zeer geslaagde. Ik kon er opnieuw een maand lang België vergeten, heel snel was ik vertrouwd met de lokale omstandigheden, ik was er tijdelijk een Oezbeek.

Eigenlijk zou iedereen dit eens moeten kunnen meemaken: tijdelijk alles achterlaten om zich ten volle in een andere cultuur te gooien. Toch besef ik maar al te goed dat zoiets ondernemen niet iedereen gegeven is. Veel te veel is men bang voor het onbekende, en nog meer is men tegenwoordig, ondanks het gevoel van onafhankelijkheid, toch zo zeer afhankelijk van de onmiddellijke omgeving.